

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U001021

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 27-03-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дарморіз Соломія Юріївна

2. Solomiia Darmoriz

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 032

Назва наукової спеціальності: Історія та археологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Історія та археологія

Дата захисту: 15-05-2025

Спеціальність за освітою: Середня освіта (Історія)

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 8170

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, буд. 2, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, буд. 2, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 03.29, 06.43, 06.73

Тема дисертації:

1. Діяльність «Дирекції мит у Львові» (1922–1927 рр.).
2. The activities of the «Directorate of Customs in Lviv» (1922–1927).

Реферат:

1. «Дирекція мит у Львові» упродовж 1922–1927 рр. відіграла важливу роль у забезпеченні економічної та фіскальної політики в межах Краківського, Львівського, Станіславівського і Тернопільського воєводств Другої Речі Посполитої. Вона відповідала за митний контроль, регулювання торгівлі та боротьбу з контрабандою, що мало особливе значення в умовах відновлення державності Польщі та економічних викликів після Першої світової війни. У дисертаційній праці проаналізовано основні аспекти функціонування цієї установи, її вплив на економічні процеси та державну політику. У 1922 р. утворено «Дирекцію мит у Львові», підпорядковану Міністерству фінансів Другої Речі Посполитої. Її структура включала регіональні митні управління, митні пункти та спеціальні відділи з контролю за імпортом і експортом товарів. Організована митна варта остаточно закріпила за собою охорону кордонів. Для захисту західного, північно-західного та південного, східного і північно-східного кордонів, створено єдину систему на кордоні між

Другою Річчю Посполитою та Німеччиною, вільним містом Гданськ, Чехословаччиною та Румунією, СРСР, Латвією та Литвою. Важливим аспектом діяльності дирекції було формування митної інфраструктури та впровадження нових методів контролю. Це включало вдосконалення процедури митного оформлення товарів, а також зміни в законодавстві, які забезпечували більш ефективне регулювання зовнішньої торгівлі та сприяли економічному розвитку. Окрім того, «Дирекція мит у Львові» відіграла важливу роль у організації та управлінні митною службою, проводячи тренування для митників та надаючи їм необхідні інструкції для виконання своїх обов'язків. Основними функціями «Дирекції мит у Львові» були: здійснення митного контролю на кордонах, забезпечення фіскальних надходжень до бюджету, запобігання контрабанді, регулювання експорту та імпорту відповідно до державної економічної політики. У перші роки своєї діяльності «Дирекція мит у Львові» відіграла значну роль у відновленні економіки Другої Речі Посполитої. Митна політика скеровувалася на підтримку вітчизняного виробництва, що відобразалося у встановленні тарифів на імпортні товари, зокрема промислової продукції та продовольчі товари. Водночас надавалися митні пільги для імпорту обладнання, необхідного для модернізації місцевої промисловості. «Дирекція мит у Львові» співпрацювала з підприємствами та торговими об'єднаннями, сприяючи розвитку експорту. Основними статтями експорту були сільськогосподарська продукція, деревина та мінеральна сировина. Водночас діяли обмеження на вивезення стратегічно важливих ресурсів. Одним із основних завдань «Дирекції мит» була організація митного контролю та забезпечення стягнення митних зборів, що дозволило значно поліпшити фінансовий стан держави, стабілізуючи економіку після Першої світової війни. Упродовж 1922–1927 рр. митні органи здійснювали контроль над транскордонною торгівлею, що дозволяло знижувати рівень контрабанди та незаконного перевезення товарів, а також сприяло розвитку легальної економіки. Одним із головних викликів у діяльності «Дирекції мит у Львові» була боротьба з контрабандою, що особливо загострилася в умовах нестабільної економічної ситуації та соціальних проблем у регіоні. Основними товарами контрабанди були алкоголь, тютюн, текстиль та сільськогосподарська продукція. Для протидії незаконному переміщенню товарів через кордон «Дирекція мит у Львові» співпрацювала з прикордонною службою, використовувала мобільні митні пости і патрулі. У 1924 р. ухвалено низку нормативних актів, які посилювали відповідальність за митні порушення та передбачали суворіші санкції для контрабандистів. Діяльність «Дирекції мит у Львові» значною мірою залежала від політичної ситуації у Польщі та міжнародних відносин. Уряд прагнув захистити національну економіку, що проявлялося у введенні протекціоністських митних тарифів. Однак це викликало певне напруження у відносинах з сусідніми державами, зокрема СРСР та Чехословаччиною. Соціально-економічна ситуація також впливала на ефективність роботи митних органів. Зростання безробіття та економічні труднощі сприяли поширенню нелегальної торгівлі. Водночас розвиток транспортної інфраструктури сприяв ефективнішій роботі митних установ та покращенню торговельних потоків. «Дирекція мит у Львові» упродовж 1922–1927 рр. відіграла ключову роль у митному регулюванні та економічному розвитку регіону. Водночас політичні та економічні виклики впливали на ефективність митної політики, що потребувало адаптації до змінних умов. Незважаючи на труднощі, функціонування «Дирекції мит у Львові» було важливим етапом у становленні економіки Другої Речі Посполитої. Таким чином, діяльність «Дирекції мит у Львові» виявилася ключовим елементом розвитку митної системи в межах Краківського, Львівського, Станіславівського і Тарнопільського воєводств Другої Речі Посполитої.

2. The «Directorate of Customs in Lviv» during 1922–1927 played an important role in ensuring economic and fiscal policy within the Kraków, Lviv, Stanislaviv and Tarnopol voivodeships of the Second Polish Republic. It was responsible for customs control, trade regulation and the fight against smuggling, which was of particular importance in the conditions of the restoration of Polish statehood and economic challenges after the First World War. The dissertation analyzes the main aspects of the functioning of this institution, its impact on economic processes and state policy. In 1922, the «Directorate of Customs in Lviv» was established, subordinate to the Ministry of Finance of the Second Polish Republic. Its structure included regional customs offices, customs posts and special departments for control over the import and export of goods. The organized customs guard finally secured border protection. An important aspect of the directorate's activities was the formation of customs

infrastructure and the introduction of new control methods. In addition, the «Directorate of Customs in Lviv» played an important role in the organization and management of the customs service, conducting training for customs officers and providing them with the necessary instructions to perform their duties. The main functions of the «Directorate of Customs in Lviv» were: carrying out customs control at the borders, ensuring fiscal revenues to the budget, preventing smuggling, regulating exports and imports in accordance with state economic policy. Customs policy was aimed at supporting domestic production, which was reflected in the establishment of tariffs on imported goods, in particular industrial products and food products. At the same time, customs privileges were provided for the import of equipment necessary for the modernization of local industry. The «Directorate of Customs in Lviv» cooperated with enterprises and trade associations, promoting the development of exports. The main items of export were agricultural products, wood and mineral raw materials. At the same time, restrictions were in force on the export of strategically important resources. One of the main tasks of the «Customs Directorate» was to organize customs control and ensure the collection of customs duties, which allowed to significantly improve the financial condition of the state, stabilizing the economy after the First World War. During 1922–1927 customs authorities exercised control over cross-border trade, which allowed to reduce the level of smuggling and illegal transportation of goods, and also contributed to the development of the legal economy. One of the main challenges in the activities of the «Directorate of Customs in Lviv» was the fight against smuggling, which was especially aggravated in the conditions of an unstable economic situation and social problems in the region. The main smuggled goods were alcohol, tobacco, textiles and agricultural products. To counteract the illegal movement of goods across the border, the «Directorate of Customs» cooperated with the border service, used mobile customs posts and patrols. In 1924, a number of regulatory acts were adopted that increased responsibility for customs violations and provided for stricter sanctions for smugglers. The activities of the «Directorate of Customs in Lviv» largely depended on the political situation in Poland and international relations. The government sought to protect the national economy, which was manifested in the introduction of protectionist customs tariffs. However, this caused some tension in relations with neighboring states, in particular the USSR and Czechoslovakia. The socio-economic situation also affected the efficiency of the customs authorities. Growing unemployment and economic difficulties contributed to the spread of illegal trade. At the same time, the development of transport infrastructure contributed to more efficient work of customs institutions and improved trade flows. «Directorate of Customs in Lviv» during 1922–1927 played a key role in customs regulation and economic development of the region. At the same time, political and economic challenges affected the efficiency of customs policy, which required adaptation to changing conditions. Despite the difficulties, the functioning of the «Directorate of Customs in Lviv» was an important stage in the formation of the economy of the Second Polish Republic. Thus, the activities of the «Directorate of Customs in Lviv» turned out to be a key element in the development of the customs system within the Kraków, Lviv, Stanisławów and Tarnopol voivodeships of the Second Polish Republic.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Кулик С. Ю. Умови та особливості переміщення транспортних засобів через митні кордони Речі Посполитої у міжвоєнний період. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Історичні науки. Видавничий дім «Гельветика», 2023. Том 34 (73) № 1. С. 86–91.

- Кулик С. Ю. Підготовка кадрів митної служби Дирекцією мит у Львові (1920-ті рр.). Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імен Івана Огієнка. Історичні науки. 2023. Том 39. С. 217–230.
- Zuliak, I. & Kulyk, S. Material, Medical and Social Security of Inspectorates of the Customs Guard of the Directorate of Duties in Lviv (the mid-1920s). Skhidnoievropeiskyi istorychnyi visnyk [East European Historical Bulletin], 29. 2023. С. 130–145.
- Кулик С. Ю. Особливості визначення прикордонних меж у Станіславівському воеводстві в 1920-х рр. Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича: Історія. 2023. № 2 (58). С. 98–109.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Зуляк Іван Степанович

2. Ivan Zuliak

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3758-2019

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, буд. 2, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Добржанський Олександр Володимирович

2. Olexander Dobrzhanskyu

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3817-188X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Код за ЄДРПОУ: 02071240

Місцезнаходження: вул. Коцюбинського, буд. 2, Чернівці, 58012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гуменний Сергій Любомирович

2. Serhii Humennyi

Кваліфікація: д.філософ, 032

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7168-8453

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Москалюк Микола Миколайович

2. Mykola Moskaliuk

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4122-5834

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, буд. 2, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

